



Buletin INFORMATIV

Anul XIX • nr. 10 (221) • Octombrie • 2010

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE



Buletin INFORMATIV

Anul XIX • nr. 10 (221) • Octombrie • 2010

Nota caldă a amintirilor se încheie la... Sebeș - burgul căruia puiul de țaran, ajuns om de vază, important, i-a păstrat vie, până la sfârșit, imaginea impresionantă a primului oraș pe care-l văzuse: „Și acum, la bătrânețe, când trec prin Sebeș-Alba - mă înduioșez văzând școala ortodoxă, «făuriștea» unde am descălțat opincile, casa lui Hintz de lângă biserica unită, și mai ales gimnaziul sașilor, pe care stă și acum inscripția, cu litere de aur: «Bildung ist Freiheit» (*Cultura este libertate!*)”.

Volumul cuprinde și o fișă *bio-bibliografică* (redactată de Ilie Dăianu, în 1934, ca răspuns la un chestionar al *Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat*), un *glosar* destinat explicării unor termeni regionali și arhaici, *bibliografia selectivă* a scrierilor lui Ilie Dăianu, cele mai importante *referințe critice* și câteva *ilustrații*.

O ediție elegantă, de aleasă ținută care ni-l prezintă pe dr. Ilie Dăianu (prin tot ce a întreprins și prin ideile generoase care au stat la baza întregii sale activități) ca „produs” și reprezentant tipic al spiritului care domnea în școlile blăjene la sfârșitul veacului al XIX-lea. În final, editorul atrage atenția asupra faptului că *locul și rolul* lui Ilie Dăianu în *cultura și civilizația românească* vor putea fi stabilite definitiv doar atunci când cercetătorii vor reuși să publice fondurile de *manuscrise* existente la *Biblioteca Națională* din București și la *Arhivele* din Cluj.

Andreea BUZAȘ

Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu

Cuprins:

Ecouri

<i>Cântecele Oltului</i>	2
(Elena GAVRILUȚIU)	
ECO-ETNO-FOLK FILM - 2010	8
(Dr. Corina MIHĂESCU)	
<i>Deutsche Kunst Reschitza</i>	10
(Mădălina MUNTEANU)	
<i>Mihai Dascălu, premiat la American Art Awards</i>	13
(Anamaria STĂNESCU)	
<i>Toamnă la Chindie</i>	14
(Gabriela ȚOPA)	
<i>Dansatorii din comuna Corbu - Olt în turneu la Burgas</i>	18
(Nichita DRAGOMIRA)	
<i>Otopeni 2010: Festivalul Folcloric de Artă și Tradiție Populară Românească</i>	20
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)	

Cercetare aplicată

<i>„Ale mortului, din Gorj”, astăzi</i>	24
(Dr. Iuliana BĂNCESCU)	

Agenda octombrie 2010.....

29

In memoriam

<i>Omagiu naistului Simion Stanciu</i>	42
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)	

Noi aparitii editoriale

<i>Ilie Dăianu, Scrieri</i>	45
(Andreea BUZAȘ)	

Ecouri

Cântecele Oltului

De 42 de ani, la jumătatea lunii august, se întâlnesc ansambluri și formații folclorice, soliști vocali și instrumentiști de muzică populară din județele străbătute de Olt, pentru a-și arăta, dar a se și întrece în tot ce au mai valoros și frumos - cântul, jocul și costumul popular.

Această întâlnire, inițiată de profesorul Ioan Pumnea, a avut loc în prima sa ediție la Brașov, când s-a constituit, de altfel, în Festivalul Folcloric „Cântecele Oltului”. La vremea aceea se preconiza ca următoarele ediții ale acestui festival să fie găzduite, rând pe rând, de fiecare județ străbătut de Olt. Începând cu ediția a II-a, festivalul s-a oprit și s-a statornicit, până astăzi, la Călimănești.

Festivalul „Cântecele Oltului”, are, așa cum am mai precizat și în alți ani, un specific al său care, dincolo de nivelul ridicat al prezentării și evoluției participanților/concurenților, îl deosebește de alte festivaluri folclorice prin probele de concurs: Concursul de frumusețe *Frumoasa Oltului*, Concursul de interpretare *Doina Oltului* și Concursul *Cel mai frumos costum*.

Ediția a XLII-a a Festivalului „Cântecele Oltului” a avut loc în perioada 14-15 august și s-a desfășurat pe scena în aer liber a Parcului Casei de Cultură „Florin Zamfirescu” din Călimănești. În acest an au participat ansamblurile: *Lunca Oltului* al Căminului Cultural Comana de Jos (jud. Brașov), *Brădețul* al Casei Municipale de Cultură din Sfântu Gheorghe (jud. Covasna), *Rapsodia*

oameni, îngenunchiați de un picior, se înșiruie de-a lungul acestei «mese» așternute pe fața pământului, și încep a sorbi cu linguri de lemn din blidele scufundoase, ce li se pun înaintea. O masă tăcută, religioasă, la care se mănâncă; puțină vorbă se aude, multe cruci, făcute pe frunte, cu multe închinăciuni... Eu mă uit uimit, de sus, din gârliciul casei și văd cum vin și se duc, femei sprintene, care aduc mâncare și pun în blide și îmbie, cu semne și cu vorbe blânde, pe toți și toate să mănânce. Și ei mulțumesc cu «Bogdaproste» și se șterg pe la gură: femeile cu șurța, iar bărbații cu mâneca largă a cămășii. Părea că era primăvară, de timpuriu, fără verdeață încă, dar cu soare și lumină multă. Acest tablou mi s-a întipărit ca o gravură în suflet și-l păstrez ca întâia amintire din viața mea.” (p. 306).

Remarcăm, apoi, plăcerea cu care prezintă *obiceiurile populare* specifice sărbătorilor de iarnă, importante momente din viața satului și a comunității: „Mi-aduc aminte că odată toți feciorii s-au adunat la noi, de Crăciun, cu «butea». Un obicei special al consătenilor noștri din Cut. Junișanii, cam din o parte a satului, se asociau, adunau din toamnă vin, câte o ferie două, de la câte unu' și se «băgau cu feciorii». În Ajunul Crăciunului, umblau în grup la colindat, adunau bani, colaci, cârnuri de porc, și o săptămână întreagă din Crăciun - în Anul Nou - «Crăciunul ăl mic» - petreceau împreună, ziua, noaptea, mâncând, bând și jucând împreună. Petrecerea se făcea după anumită constituție, cu birău, cu jurați și alți diregători, care administrau averea și țineau buna rânduială.” (p. 308)

Așadar, evocări relevante pentru lumea satului de altădată, aduc la lumină frânturi de obiceiuri, rituri și ceremonialuri, mentalități, rosturi și rânduieli bine definite: „Copiii, până la 3 ani, umblau la noi cu același fel de cămașă ca și fetele, adică cu ie. A căpăta cămașă de băiat, era un eveniment familiar, important, cam cum era la romani toga. Știam că mi se pregătește această surprindere. Vedeam gulerul ce mi-l cosea sora, Susana. În fine se isprăvi; cămașa era gata. Mi s-a dat să o încerc, dacă mă prinde bine. Când m-am văzut cu ea, fuga pe uliță, să o arăt la copii. Nu m-am oprit până în «guruțu Dicaniilor», în mijlocul unei «pieți» a satului, unde se adunau copiii la joacă. Mare bucurie pe mine! Nu m-am întors acasă până seară, când începu să-mi fie cam răcoare în cămașă. Era primăvara de timpuriu.” (p. 315)

Timotei Cipariu și Ioan Micu Moldovan - și, desigur, prin muncă, voință și inteligență, a studiat *teologia și literale* - la Budapesta și Graz, luându-și, în 1895, doctoratul cu teza *Vocalis nasalis în limba română*. Spirit receptiv, cu o solidă cultură literară, istorică și teologico-filosofică, reușește să se impună drept unul dintre cei mai prestigioși membri și conducători ai societății *Petru Maior* din Budapesta. A fost un an (1895) *redactor* la ziarul *Dreptatea* din Timișoara, apoi, *director* al *Tribunei* din Sibiu pe care o conduce din 1896 până în 1900. Din 1902, a devenit *preot și protopop* al *Clujului*, funcție în care va rămâne aproape 40 de ani, până la pensionare. De asemenea, a fost un membru marcant al *ASTREI* și *senator* al României interbelice. În al treilea rând - așa cum ne dezvăluie *Prefața (Ilie Dăianu și spiritul Blajului)* -, pentru că distinsul cărturar se înscrie perfect în tiparele de recuperare a valorilor și a personalităților care individualizează județul Alba.

Prezenta antologie - editată de *Centrul de Cultură „Augustin Bena”*, cu sprijinul Consiliului Județean Alba - reproduce texte precum: *Dr. Gustav Weigand, Un sfânt român pribeag...*, *Gheorghe Șincai de la Șinca Veche, Timotei Cipariu, Eminescu în Blaj - Amintiri ale contemporanilor, Preotul luptător și prigonit: dr. Vasile Lucaciu, Moldovănuț, Un sat românesc de pe Secaș ș.a.*

Fie că avem de-a face cu *însemnări de călătorie*, studii de *istorie culturală*, *creații literare*, *corespondență* sau *memorialistică*, în opera lui Ilie Dăianu identificăm trei mari teme: *Blajul* cu dascălii și școlile sale, *Unirea* cu biserica Romei și localitatea natală - *Cutul*, mereu prezent în gândurile, visele și preocupările sale.

De o aparte sensibilitate sunt *amintirile (M-am pornit la școală)*, pagini realist obiective, presărate cu umbra trăirilor inocente ale copilăriei: „Ceea ce-mi aduc aminte mai depărtat în fundul copilăriei mele, este o înmormântare: eram de vreo trei anișori, când un frățior mai mic, Iosif, a cărui figură mi-e cu totul necunoscută, a murit. Nu știu nimic de el; nu-mi amintesc nimic din viața lui, dar slujba de la îngropăciunea lui o țin minte. Se vede că a fost prima impresie puternică a vieții mele. Parcă văd și acum sicriașul mic, așezat în mijlocul curții, lângă care ardea un sfeșnic cu luminiță de ceară galbenă. Văd pe popa cum face slujba și văd, apoi după ce l-au așezat, pomana. Un șir lung de merindare, de la poartă până înspre sură, pânze lungi întinse, pe care sunt puși colăcei. Două rânduri de



Ansamblul „Valea Sadului“ al Căminului Cultural Sadu, județul Sibiu

Călimanilor - junior al Centrului de Cultură Toplița (jud. Harghita), *Brăulețul* al Căminului Cultural Pârșcoveni (jud. Olt), *Valea Sadului* al Căminului Cultural din Sadu (jud. Sibiu), *Brăulețul* al Consiliului Local al comunei Saelele (jud. Teleorman), *Doina Oltului* al Casei de Cultură Călimănești „Florin Zamfirescu” (jud. Vâlcea) și, ca invitat, *Alunelul* al Căminului Cultural Pielești (jud. Dolj).

Festivalul a început cu tradiționala paradă a portului popular pe traseul Primărie - Pavilionul Central și prezentarea de către fiecare ansamblu a unui scurt moment folcloric, din programul ce urma să fie prezentat în concurs, în fața oficialităților și a publicului aflat în Parcul Pavilionului Central al stațiunii.

Salutul de bun venit, adresat tuturor participanților la acest eveniment de cultură tradițională de către domnul Ilie Amuzan, primarul Orașului Călimănești, a marcat festivitatea de deschidere a celei de-a XLII-a ediții a Festivalului „Cântecele Oltului”. Au urmat alocuțiuni rostite de președintele Consiliului Județean Vâlcea - domnul Ion Călea -, de deputați și senatori ai colegiilor vâlcene, de alți reprezentanți ai instituțiilor județene și locale.



Ansamblul „Brăulețul“ al Consiliului Local al Comunei Saelele, județul Teleorman, august 2010

Tinerețea și exuberanța, calitatea interpretării cântecului și dansului popular, alegerea repertoriului, ca și frumusețea costumelor populare din fiecare zonă au făcut ca evoluția pe scena în aer liber din Parcul Casei de Cultură să fie apreciată atât de publicul iubitor de folclor care s-a alăturat în dese momente interpreților cântând și jucând împreună, cât și de juriul festivalului.

Dincolo de aprecierile pe care le-am enumerat mai sus, cu adevărat au fost o surpriză foarte plăcută două formații prezente pentru prima dată pe scena acestui festival: Ansamblul de Cântec și Joc „Valea Sadului” al Căminului Cultural Sadu, județul Sibiu, și Ansamblul „Brăulețul” al Consiliului Local al comunei Saelele, din județul Teleorman, care au prezentat spectacolele *Vară, vară, primăvară* și, respectiv, *Hora fetelor*. Aceste două ansambluri, constituite relativ recent, au avut programe bine încheiate, alegeri foarte potrivite pentru reprezentanții lor în probele de concurs, pe care de altfel le-au câștigat, aproape în totalitate, iar prezența lor scenică - ținută, costume (simple, dar pline de acuratețea specifică zonei Mărginimii Sibiului, ale ansamblului din Sadu, sau frumos

Noi apariții editoriale

Ilie Dăianu, *Scrieri*. Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de Ilie Moise, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2010, 358 p.

Odată cu editarea *Scrierilor* lui Ilie Dăianu, profesorul Ilie Moise redeschide și întregeste orizontul profilat în *Oamenii și locurile Albei*, acela al personajelor - „caractere adevărate, dăltuite în piatră, desprinse, parcă, din operele lui Rebreanu, Agârbiceanu sau Pavel Dan” - plămădite undeva, pe Valea Secașului Mare sau în apropierea acesteia.

De ce o ediție *Ilie Dăianu*? În primul rând - am putea spune superficial - pentru că Ilie Dăianu s-a născut, în 9 martie 1868, tocmai în localitatea Cut (Alba), fost domeniu al Blajului. În al doilea rând, pentru că evoluția științifică și literară a lui Ilie Dăianu a fost una notabilă. Cu sprijinul ilustrațiilor săi dascăli -



autenticitate, consemnându-l fără rezerve în panopia artiștilor de talie internațională.

Onorat de a face parte din generația acestui interpret special, am beneficiat de prietenia lui încă din anul 1961; fiind student la Academia de Muzică din București, am făcut parte din lotul artistic al României participant la Festivalul Internațional al Tineretului și Studenților care a avut loc la Helsinki - Finlanda ca instrumentist - saxofonist în formația de estradă, iar Simion Stanciu ca solist al grupului folcloric.

Ne-am reîntâlnit în anul 1963 și am colaborat profesional timp de patru ani la Ansamblul „Ciocârlia”, subsemnatul în calitate de secretar muzical, el, ca solist al orchestrei populare din cadrul instituției.

Prietenia noastră a fost de lungă durată, revenirile vremelnice sale în țară fiind tot atâtea prilejuri frumoase de întâlniri amicale.

La ceremonia de înmormântare au participat familia și toată suflarea muzicii populare, soliști vocali și instrumentiști cu care artistul a cântat, printre personalități aflându-se muzicologul Viorel Cosma și compozitorul, folcloristul și dirijorul Constantin Arvinte, cu care Simion Stanciu a avut numeroase și notabile colaborări, specialiști ai postului de radio și televiziune și foarte mulți admiratori.

Stabilit în Elveția din dorința de a fi cât mai aproape de marile scene de concert ale lumii, naistul Simion Stanciu nu a uitat niciodată că este român, ultima dorință a lui fiind aceea de a fi adus în țară după deces, dorință care i-a fost respectată de familie și de prieteni. Slujba și înmormântarea s-au oficiat la Cimitirul „Reînvierea” din capitală. La catafalc, compozitorul Constantin Arvinte i-a adus defunctului cuvinte de apreciere și și-a exprimat profundele regrete pentru pierderea unui mare artist.

Prin dispariția prematură a naistului Simion Stanciu, arta interpretativă românească și internațională a pierdut o personalitate artistică unicat, un simbol al folclorului și un prieten adevărat, greu de înlocuit.

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU,
Etnomuzicolog

împodobite, cu nelipsitele marame de borangic, amintind de vechile domnițe, ale celor din Saelele), interpretare - a crescut semnificativ nivelul festivalului. Fiecare dintre aceste două ansambluri a beneficiat de îndrumarea artistică a unora dintre cei mai pricepuți conducători - Ovidiu Zeicu, care, la rândul său, a fost unul dintre cei mai buni dansatori ai cunoscutului Ansamblu profesionist „Junii Sibiului” și Neluța Paraschiv, pentru Ansamblul „Valea Sadului”, și prof. Marin Gogoasă, alături pe prof. Florina Aurel, pentru Ansamblul „Brâulețul”.

Nu putem să nu remarcăm, așa cum am făcut-o și cu alte prilejuri, Ansamblul „Brădulețul” al Casei de Cultură „Kónya Ádám” din Sfântu Gheorghe, ai cărui dansatori încântă totdeauna, ca de altfel și vioristul Mólnár Gábor, sau costumele deosebit de frumoase ale Ansamblului „Lunca Oltului” din comuna brașoveană Comana, vocea baritonală a solistului vocal Cătălin Călbează sau sunetele de taragot cu care a sensibilizat Gheorghe Războșan. Tot de frumusețea costumelor se poate vorbi și în evoluția Ansamblului „Brădulețul” din comuna Pârșcoveni, județul Olt, costume din „lada de zestre”, specifice zonei Romanați, dar și de valoarea vechii balade interpretate de rapsodul Ion Crețeanu. Bine în concurs s-a prezentat și Ansamblul „Rapsodia Călimanilor” - junior al Centrului Cultural Toplița, fără însă a avea strălucirea unor interpreți premiați în anii precedenți, poate și datorită faptului că în ultimul an o parte dintre ei au plecat. Au rămas totuși mulți care promit și despre care suntem convingși că vor lucra și vor avea evoluții din cele mai bune.

Puțin dezamăgitoare, în comparație cu anii din urmă, a fost evoluția Ansamblului instituției-gazdă - Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”. Vremea și vremurile au făcut ca o parte dintre componenții formațiilor acestei instituții de cultură să plece în alte zări sau să se orienteze spre alte activități. Și asta s-a văzut. Conducătorii acestui ansamblu nu au avut practic timpul necesar să lucreze cu noul nucleu, mai ales cu dansatorii, pentru a-i aduce la cotele cu care ne-au obișnuit. Cu siguranță o vor face.

Juriul festivalului, format din prof. univ. dr. Ilie Moise - Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, conf. univ. dr. Ioan St. Lazăr, Elena Gavriluțiu - șef serviciu CNCPCT, prof. Ioan Pumnea, prof. Elena Stoica - director al CJCPCT Vâlcea, nu a avut o sarcină ușoară în a desemna câștigătorii. În urma deliberărilor, aceștia au fost:

Frumoasa Oltului: Ramona Chircă (Sadu, jud. Sibiu)

Concursul de interpretare

Proba vocală

Premiul I ex-aequo: Cătălin Călbează (Comana de Jos, jud. Braşov)

Premiul II ex-aequo: Iulia Banciu (Sadu, jud. Sibiu)
Ramona Marcu (jud. Harghita)
Datki Arpad (Sfântu Gheorghe, jud. Covasna)

Proba instrumentală

Premiul I ex-aequo: Molnar Gabor - vioară (Sfântu Gheorghe, jud. Covasna)
Gheorghe Războşan - taragot (Comana de Jos, jud. Braşov)

Premiul II ex-aequo: Sorin Popovici - taragot (Sadu, jud. Sibiu)

Premiul III: David Ungureanu - vioară (jud. Vâlcea)
trio instrumental (Topliţa, jud. Harghita)

Premii speciale: Ion Creţeanu - rapsod (jud. Olt)
Nicolae Perete - rapsod (Saelele, jud. Teleorman)

Albert Caroli - solist dansator (Sfântu Gheorghe, jud. Covasna)

Purtători de costume: Mariana Crăciun şi Răzvan Pietraru (Saelele, jud. Teleorman)

Oana Zaharia şi Dorin Leţea (Comana de Jos, jud. Braşov)

Iulia Popita şi Iulian Ivan (Sadu, jud. Sibiu).

Merită să apreciem şi prezenţa, în calitate de invitat al festivalului, a Ansamblului Folcloric „Alunelul” al Căminului Cultural din Pieleşti (Dolj), condus de doamna Marinela Daniela Paciurea, al cărui program, *Au plecat olteni la coasă*, a fost o încercare stilizată de redare a unui obicei agrar specific zonei.

Din programul Festivalului „Cântecele Oltului” a făcut parte şi Colocviul cu tema *Festivalurile de datini şi obiceiuri, contexte de valorificare a patrimoniului imaterial: puncte tari şi puncte slabe*, la care au participat, alături de membrii juriului, conducătorii

contemporană, interpretând strălucitor creaţii de Mozart, M. Bartholdy, Rossini, Hacıaturian ş.a., împreună cu lucrări muzicale compuse special pentru el de compozitorii Mircea Chiriac, Viorel Doboş şi Constantin Arvinte.

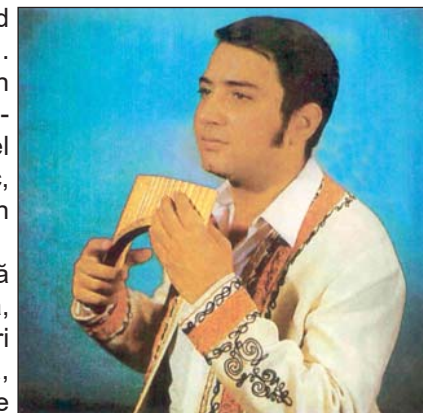
A avut o extraordinară traiectorie artistică, atât în ţară, cât şi în afara graniţelor, în ţări europene, în SUA, Canada, Mexic, Cuba şi în alte locuri ale lumii, concertele sale fiind o adevărată sărbătoare pentru publicul care-l răsplătea cu îndelungate aplauze.

A strălucit ca un fantastic meteor pe firmamentul artei interpretative româneşti. Specialişti şi practicienii naiului ştiu că acesta este instrumentul care pentru a scoate sunetele dorite se consumă o cantitate mare de aer şi pentru care este necesară o tehnică specială şi un auz muzical care frizează perfecţiunea, calităţi afirmate prin talent şi multă muncă depusă de Simion Stanciu.

A reuşit pe lângă intervalele de bază ale gamei muzicale, ton şi semiton, să introducă în interpretările sale coma, cel mai mic interval, perceptibil în special de specialişti, cu scopul de a sublinia parfumul propriu folclorului, subtilităţile şi sensibilităţile caracteristice redării muzicii simfonice.

În prima parte a activităţii sale artistice, cât a stat în ţară, repertoriul său a fost prin excelenţă inspirat din folclorul românesc, Simion Stanciu reuşind să se impună din tinereţe ca o stea de primă mărime în Constelaţia Naiştilor.

Stabilit în Elveţia, Simion Stanciu a abordat un repertoriu mai pretenţios prin adaptarea acestui nobil şi original instrument care este naiul la literatura muzicală simfonică. Cu acest gen de repertoriu, acompaniat de orchestre celebre de gen şi sub baghete renumite, Simion Stanciu a reuşit să se afirme şi să se impună ca un interpret de excepţie, cucerind publicul, specialiştii şi condeiele critice, care împreună l-au recunoscut ca un artist de înaltă ţinută şi



*In memoriam***Omagiu naistului Simion Stanciu**

Ne-a părăsit, mult prea devreme, la vârsta de 67 de ani, artistul de excepție Simion Stanciu, naistul care a desfășurat în țară o apreciabilă activitate profesională, continuată cu cea internațională, prin stabilirea în Elveția, unde a decedat în ziua de 6 iulie a.c.

Copilul Simion Stanciu, artistul de mai târziu, s-a născut în data de 23 decembrie 1943, în localitatea Călărași. S-a stabilit în capitală încă din adolescență, dorind să se dedice naiului, considerând că Bucureștiul este locul cel mai propice pentru a studia, a se perfecționa și afirma în domeniul atât de drag lui, folclorul.

În scurtă vreme, reușește să-și însușească o tehnică superioară, o acuratețe de filigranist și o expresivitate interpretativă absolut cuceritoare.

A debutat la începutul deceniului șase al secolului trecut, în calitate de instrumentist - naist la renumitul Ansamblu „Ciocârlia” al MAI din București, formație cu care s-a maturizat ca artist și alături de care a efectuat turnee peste hotare, culminând cu prima afirmare a unei instituții folclorice în SUA, un succes de excepție care a fost repetat, constituind în același timp și un început pentru afirmarea spiritului românesc pe meridianele lumii.

Posesor al unui bogat și variat repertoriu, cuprinzând piese din folclorul muzical tradițional românesc, dar și din vasta creație a marilor noștri muzicanți-lăutari, precum: Cristache Ciolac, Nicolae Buică, Grigoraș Dinicu, Fănică Luca, Ion Oprea ș.a., Simion Stanciu abordează cu interes și mult curaj muzica clasică, romantică și

ansamblurilor folclorice prezente în festival și care l-a avut ca moderator pe profesorul universitar dr. Ilie Moise. Din dezbateri s-au desprins câteva concluzii, dintre care redăm:

- preocuparea celor care conduc activitatea așezămintelor de cultură este cu atât mai mare pentru valorificarea culturii tradiționale locale și zonale, cu cât factorii de decizie de la nivelul localităților acordă mai mare importanță vieții spirituale și culturale a acesteia (a se vedea cazul localității Saelele care, în programul de dezvoltare implementat din fonduri europene, a inclus și dezvoltarea din punct de vedere cultural sau cel al comunei Sadu, unde însuși primarul acesteia, domnul Ivan Valentin, susține activitatea Ansamblului Folcloric „Valea Sadului”; de altfel, domnia sa a însoțit ansamblul la Călimănești, fiind prezent și la dezbaterile colocviului);

- atenția ce trebuie acordată datinilor și obiceiurilor locale, valorificării lor scenice și vegherea ca acestea să nu fie denaturate;

- informarea în mai mare măsură a conducătorilor de instituții culturale și a ansamblurilor și formațiilor folclorice asupra conceptelor ce vizează patrimoniul cultural imaterial și necesitatea conservării acestora la nivel local;

- importanța păstrării specificului fiecărei zone în ceea ce privește costumul popular.

Încă de la începutul acestei încercări de a descrie atmosfera în care s-a desfășurat ediția din acest an a Festivalului „Cântecele Oltului”, afirmam că a fost o ediție bună. La acest calificativ a contribuit și buna organizare a manifestării, care a avut trei piloni: Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, condus de doamna Elena Stoica, Primăria Orașului Călimănești, prin domnul primar Ilie Amuzan și Casa de Cultură „Florin Zamfirescu” Călimănești, director Mihaela Dobrescu, fiecare avându-și propriul rol, și, de aceea, consider că toți participanții, indiferent de calitatea lor, sunt în asentimentul meu spre a le mulțumi, cu convingerea că au început deja să pregătească ediția a XLIII-a a „Cântecelor Oltului”.

Elena GAVRILUȚIU

Consilier CNCPCT

Fotografii din Arhiva CJCPCT Vâlcea

ECO-ETNO-FOLK FILM - 2010

Slătioara este un loc de poveste. Lumea satului, frumusețea Măgurii, oamenii, locurile, obiceiurile, tradițiile, toate acestea și multe altele, inefabile, fac din acest loc o poveste.

Slătioara este însă, de 12 ani încoace, și un spațiu al filmului, căci de aici pornind, mai ales de la fondatorul și președintele Fundației Naționale pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani”, s-au urzit și s-au țesut multe întâmplări și ipostaze ale altor povești ce poartă pecetea unor locuri de aiurea.

Eco-Etno-Folk Film este festivalul internațional aflat anul acesta la cea de-a douăsprezecea ediție. Ajuns la maturitate sub semnul valorii, el arată lumii întregi, ca și la începuturile lui, o alcătuire de alte lumi în care tradițiile, obiceiurile, natura, mediul și patrimoniul multor țări se întrepătrund pentru o săptămână la Slătioara în conținutul unor filme inedite din care putem înțelege unitatea și diversitatea, identitatea și irepetabilitatea ființei fiecărei țări în parte.

Desfășurat în perioada 25-29 august, în organizarea Fundației Naționale pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani” în parteneriat cu Primăria Comunei Slătioara, Casa de Cultură Țărănească „Dinu Săraru” - Slătioara, Arhiepiscopia Râmnicului, Centrul Național al Cinematografiei și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, festivalul internațional de film a stârnit interesul a numeroși producători de filme „de gen”, dovadă fiind numărul de 70 de filme selecționate pentru concurs, din cele 140 de filme înscrise din partea a 22 de țări, a 30 de televiziuni, posturi TV, cinecluburi și școli de cinematografie.

Iată și câștigătorii celei de-a XII-a ediții:

Marele Premiu „Potecașul de Bronz” - „Bestiar”, în regia Diane Deleanu, produs de Televiziunea Etalon Râmnicu Vâlcea.

Premiul Special al Juriului a fost acordat filmului iranian „Hajj Kaffash”, realizat de Mostafa Khosravi (Documentary&Experimental Film Center).

Filmului „Harraga”, regizat de către Eva Patricia Fernandez și Maria de la Torre (Creta Producciones Uzala Films), ambele din Spania, i-a fost decernat *Premiul Special al TVR Craiova pentru cea mai bună regie*.

Vaslui

3-10 octombrie – Vaslui

Festivalul Internațional de Umor „Constantin Tănase” - ediția a XX-a.

Vâlcea

30 septembrie-1 octombrie – Drăgășani

„Lăutarul” - ediția a V-a - festival de interpretare a cântecului lăutăresc, organizat în parteneriat cu Primăria Municipiului Drăgășani și Casa de Cultură „Gib Mihăescu” din Drăgășani.

7 octombrie – Râmnicu Vâlcea - Arhiepiscopia Râmnicului - Complexul Cultural Religios „Antim Ivireanul”

„Crezul ortodox, trăire și mărturisire” - expoziție de icoane și recital de rugăciuni. Parteneri: Arhiepiscopia Râmnicului și Organizația World Vision Internațional - Filiala Vâlcea.

10 octombrie – Muereasca

„Roadele toamnei” - ediția a VII-a - sărbătoare tradițională de evaluare a realizărilor unui an și de cinstire a membrilor comunității.

24 octombrie – Boișoara

„Pe plaiul moșnenilor boișoreni” - ediția a IV-a - sărbătoare tradițională a comunității din satele Găujani și Boișoara cu accent pe tradițiile locale.

Vrancea

1 octombrie — Focșani - Galerile de Artă

Expoziție de artă plastică a membrilor Filialei UAP Vrancea.

3 octombrie — Focșani

Spectacol susținut de Grupul Folcloric „Cetina” în contextul festivităților dedicate Zilei Recoltei.

12 octombrie — București - Palatul Parlamentului

Expoziția Națională „Interferențe”.

15 octombrie — Focșani - Galerile de Artă

Expoziția Națională de Artă Plastică „Abstract”; expun artiști plastici din județele Bacău, Cluj, Timiș, Vâlcea și Vrancea și din Municipiul București.

22-24 octombrie — Focșani

Festivalul Viei și Vinului și Târgul Național al Meșterilor Populari.

● Pe tot parcursul lunii octombrie, Centrul Județean pentru Promovarea Culturii Tradiționale, Artelor și Meseriilor Vrancea organizează audii muzicale.

Satu Mare**1-3 octombrie – Satu Mare, Negrești-Oaș****Festivalul Internațional al Pălincii.**

8 octombrie – Satu Mare - Galeria de Artă a Primăriei

Vernisajul expoziției de artă plastică a artistei Kozma Lidia Elena.

15 octombrie – Satu Mare - Galeria de Artă a Consiliului Județean

Vernisajul expoziției de artă plastică a artiștilor Lakatos Miklos și Cristina Moldovan.

17 octombrie – Dobra, com. Supur**Balul Strugurilor - sărbătoare tradițională - ediția a III-a.**

21 octombrie – Satu Mare - Galeria de Artă a CJCPCT

Vernisajul expoziției de artă plastică Szekely Tunde.

29 octombrie – Satu Mare - Galeria de Artă a Primăriei

Vernisajul expoziției de artă plastică Bakos Karoly.

Sălaj**2-3 octombrie – Sărmășag****Festivalul Vinului - manifestare etnofolclorică.****2-3 octombrie – Vârșolt****Festivalul Național de Dansuri Populare Maghiare.**

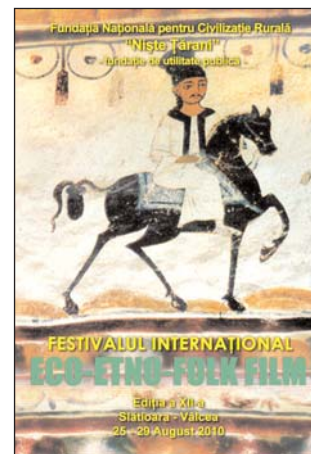
16-17 octombrie – Zalău

Manifestări complexe dedicate *Sărbătorii Strugurilor*.

Sibiu**3 octombrie – Dârlos****Ziua Recoltei - manifestări etnofolclorice tradiționale.****16 octombrie – Moșna****Festivalul Verzei - manifestare etnofolclorică locală.****Timiș****3 octombrie – Buziaș****Festivalul Papricașului - manifestare etnofolclorică.****6-8 octombrie – Timișoara - Sala Filarmonicii „Banatul”****Festivalul de Interpretare a Muzicii Populare „Mariana Drăghicescu”.**

25 octombrie – Timișoara - Casa Armatei

Manifestări dedicate *Zilei Armatei Naționale*.



Premiul Special pentru cea mai bună imagine a fost câștigat de norvegianul Skule Eriksen (IBIS FILM Bergen) pentru producția „Fjord”.

Premiul Special pentru cel mai bun scenariu a fost acordat peliculei „Hurezi - Grădina sufletului brâncovenesc”, în regia lui Iulian Foișor (TVR Internațional).

Filmul „Cea mai frumoasă căsuță”, în regia lui Igor Byshnirov (Belarusian Video Center) a primit *Premiul Special pentru cel mai bun film ECO*.

Din Azerbaijan, „Fii fericiți”, realizat de Yusif Guliyev (Motor Film Production) a câștigat *Premiul Special pentru cel mai bun film ETNO*.

Premiul Special pentru cel mai bun film FOLK a fost acordat regizoarei Violeta Gorgos, pentru „Născut nu făcut”, un film produs de TVR Iași.

Cu *Premiul Special pentru cel mai bun film individual* (Cineclub, studentesc, de animație) au fost recompensate filmele: „Miracolul Bâncuși”, al regizorului Dumitru Călugăru (Videocineclub „C. Brâncuși”, Târgu Jiu) la subcategoria Cineclub, „Sabbat” de Lyubov Timeeva (Rusia) la subcategoria Film Studentesc și de „Marile Speranțe” în regia lui Alexei Gubenco (Universitatea „Hyperion”) la subcategoria Animație.

În cadrul festivalului au fost acordate și mențiuni pentru următoarele filme:

- „Triptic Moldav” - Viorica Popescu (Studioul „M. Eminescu”, Galați);
- „Ouăle de Paști de la Oboga” - Valeru Ciurea (CJCPCT Olt);
- „Măsuratul oilor” - Ioan Liuț (Banat Media, Reșița)
- „Bădița Ioan Măric” - Eugen Grigore, Vladimir Lucavețchi (Cineclub „Grikartos” Bacău);
- „Poarta luminii” - Zoran Cvetkovic (Serbia);
- „Turnari către locurile natale” - Ioana Mihailova (Macedonia);
- „Parcul Național Retezat” - Angela Lorincz, Daniel Lorincz (Dac Media Deva);

- „Cântecul eternității” - Elena Badic Mircea (București).

A mai fost acordată și o *Mențiune Specială* filmelor din China („Dansând cu berzele” și „Trăind de-a lungul râului Lijiang”).

La categoria filme studentești, au primit *mențiuni* filmele:

- „Kopanarii” - Daniela Apostol (Universitatea „Media” București);

- „Firul Ariadnei” - Bertoti Attila (Universitatea „Sapientia” Cluj-Napoca);

- „Pescuitul la «cotete»” - Cristi Toporan (Universitatea „Hyperion” București).

Dr. Corina MIHĂESCU
Cercetător științific I, CNCPCT

Deutsche Kunst Reschitza

În data de 26 august 2010 a avut loc vernisajul Expoziției de artă naivă *Deutsche Kunst Reschitza*, găzduit de Galeria de Artă Naivă a Muzeului Județean Argeș, expoziție care a reunit lucrări de artă naivă aparținând pictorilor reșițeni Gustav Ioan Hlinka, Doina Marița-Hlinka, Florentina Copan, Gabriela Augustinov, Viorica Farkas, Sebastian Dinu, Vasile Popovici, alături de obiecte realizate de sculptorul George Molin.

2010 este cel de-al treilea an în care Galeria de Artă Naivă din Pitești găzduiește această expoziție bienală.

Organizatorii acestui eveniment au fost, alături de gazde - Muzeul Județean Argeș și Galeria de Artă Naivă Pitești - Forumul Democratic al Germanilor din Județul Caraș-Severin (Das Demokratische Forum der Banater Berglanddeutschen) și Asociația Germană de Cultură și Educație a Adulților Reșița (Der Kultur-und Erwachsenenbildungsverein „Deutsche Vortragsreiche Reschitza”).

Artistul naiv reșițean Gustav Ioan Hlinka a fost, în cadrul expoziției în cauză, atât participant, cât și inițiator al evenimentului. Domnul Hlinka este profesor de pictură în cadrul Asociației Germane de Cultură și Educație a Adulților Reșița, coordonator al cercului de sculptură condus de George Molin din cadrul aceleiași asociații și

9-10 octombrie – Ceptura

Zilele Comunei Ceptura - ediția a XIV-a. Cu acest prilej, se organizează: târg, expoziții de artă, spectacole, întreceri sportive.

9-10 octombrie – **Urлаți**

Zilele Toamnei la Urлаți - spectacole de folclor, expoziții de produse agroalimentare, expoziții de utilaje agricole, degustări de vin.

10-11 octombrie – Filipeștii de Târg

Festivalul Toamnei - manifestări cultural-artistice închinat *Zilei Localității*.

14 octombrie – Breaza

Ziua Orașului Breaza. Dintre manifestările proiectului, fac parte: Simpozionul „507 ani de la atestarea documentară a localității”, Hramul Bisericii „Sfânta Parascheva”, târg tradițional, Festivalul de Folclor „Ca la Breaza” - ediția a VI-a.

15 octombrie – Boldești-Scăeni

Festivalul Toamnei - ediția a III-a.

17 octombrie – Fântânele

Sărbătoarea Toamnei la Fântânele - manifestare etnofolclorică.

25 octombrie – Gura Vadului

Sărbătoarea Toamnei pe drumul vinului - manifestări etnofolclorice, dintre care: concurs de vinuri, programe folclorice, târg, horă.

25-26 octombrie – Provița de Sus

Zilele Localității - târg de toamnă, spectacole de folclor, dans.

25 octombrie – Târgșoru Vechi

Manifestări dedicate *Zilei Localității*.

26 octombrie – Bănești

Sărbătoarea Recoltei - târg de toamnă, spectacole de folclor, expoziții.

26 octombrie – Cerașu

Festivalul Munților - participă interpreți și formații din localitățile învecinate; se organizează târg tradițional de toamnă, expoziții de artă populară specifică zonei, parada portului popular, spectacole de folclor.

26 octombrie – Vâlcănești

Ziua Comunei - Hramul Bisericii „Sfântul Dumitru”, târg și festival de folclor.

● Pe parcursul lunii octombrie, Ansamblul Folcloric „Floriciă de la Munte” va susține spectacole în localitățile Bicazu Ardelean și Păstrăveni cu prilejul manifestărilor dedicate *Sărbătorii Comunei*.

Olt

3 octombrie – Curtișoara

Sărbătoarea Nucului - manifestare etnofolclorică.

21-22 octombrie – Slatina

Festivalul Național de Umor „Oltenii și restul lumii”. Dintre manifestări, fac parte: Concursul de Creație Literară și **Târgul meșterilor populari**.

27 octombrie – Piatra-Olt

Zilele Orașului Piatra-Olt, prilej de Întâlnire cu Fiii Orașului.

29 octombrie – Drăgănești-Olt

„De la Drăgănești la vale” - concurs național de interpretare a doinelor și baladelor.

Prahova

1-3 octombrie – Mizil

Zilele Toamnei la Mizil - manifestări tradiționale dedicate muncii și recoltelor.

2-3 octombrie – Drajna

Deschiderea anului școlar la clasele externe ale Școlii Populare de Arte Ploiești (pictură, canto-popular, multimedia și comunicare, dans popular).

3 octombrie – Cocorăștii Mislui

Sărbătoarea Recoltei - serbare câmpenească, târg de produse agroalimentare, spectacol de folclor - ediția a VII-a.

4-5 octombrie – Tomșani

Târgul fermierului - manifestare complexă - târg de produse agricole, expoziție de artă populară, spectacole de folclor, muzică de fanfară, horă.

8 octombrie – Aricești-Zeletin

Manifestări cultural-artistice organizate de *Ziua Comunei Aricești-Zeletin*.

8-10 octombrie – Comarnic

Zilele Orașului Comarnic - ediția a VI-a.



Imagine de la vernisajul Expoziției *Deutsche Kunst Reschitza*, Pitești, 26 august 2010

purător de cuvânt pe linie artistică al Forumului Democratic al Germanilor din județul Caraș-Severin.

Vernisajul a debutat cu discursurile domnilor Spiridon Cristocea - directorul general al Muzeului Județean Argeș și Augustin Lucici, șeful Galeriei de Artă din Pitești și al Galeriei de Artă Naivă din cadrul Muzeului Județean Argeș, urmate de cele câteva cuvinte de mulțumire adresate publicului prezent în sală și gazdelor și de o succintă descriere atât a pânzelor care constituiau expoziția, cât și a autorilor acestora, formulate de către domnul Gustav Hlinka.

Invitatul de onoare al evenimentului a fost domnul Erwin Josef Țigla, președintele Forumului Democratic al Germanilor din Județul Caraș-Severin și, totodată, președintele Asociației Germane de Cultură și Educație a Adulților Reșița (de menționat că această asociație a fost înființată, în anul 1987, de către domnul Erwin Josef Țigla în colaborare cu statul austriac).

Artiștii naivi care au conturat Expoziția *Deutsche Kunst Reschitza* au fost sau sunt membri ai cercului de pictură din cadrul Asociației Germane din Reșița - Doina Marița-Hlinka, Viorica Farkas, Gabriela Augustinov, Florentina Copan și Sebastian Dinu. Domnul Vasile Popovici nu este membru al Forumului German și nici nu a luat lecții de pictură în cadrul Asociației mai sus-amintite, acesta expunând în calitate de colaborator al Asociației și de prieten drag al lui Gustav Ioan Hlinka.



Vasile Popovici (Reșița, Caraș-Severin) — Sărbătoarea vinului

Artistul George Molin s-a format și perfecționat tot în cadrul Asociației Germane, în prezent el fiind responsabilul și conducătorul cercului de sculptură, sub coordonarea domnului Hlinka.

Clasa de pictură aflată sub îndrumarea domnului Hlinka se dorește a descoperi și, în același timp, a sprijini noi talente în arta naivă, un gen mai puțin cunoscut de către publicul românesc, însă cu potențial, atât de partea producătorilor acestuia (artiștii talentați), cât și de partea consumatorilor, a iubitorilor de artă și de frumos.

Inițiativa pictorului Gustav Ioan Hlinka de a forma și, mai ales, de a promova noi „naivi” este de apreciat și de încurajat de către specialiști și de către instituțiile abilitate, aceasta constituind un argument coerent în favoarea afirmației din limba engleză „Romania’s got talent!”.

Mădălina MUNTEANU
Referent, CNCPCT

Fotografii de Aura Andreea PETRE

Maramures

3 octombrie – Mireșu Mare

Festivalul-concurs Interjudețean de Cântece și Dansuri din Țara Chioarului (pentru copii până la 15 ani) - ediția a IV-a.

9-10 octombrie – Cicârlău

„Alină-te dor, alină” – festival-concurs de folclor românesc și de folclor al minorităților - ediția a XVIII-a.

Mehedinti

14-15 octombrie – Drobeta-Turnu Severin

„Cântecul românilor de pretutindeni” - festival internațional de folclor - ediția a XVII-a.

Mures

24 octombrie – Măghirani

Festivalul de Cântece și Dansuri Populare Maghiare „A Faluban Muzikálnak” - ediția a IV-a.

Neamț

1-3 octombrie – Roman

Ansamblul „Floriciță de la Munte” susține un spectacol de folclor în cadrul manifestărilor dedicate *Zilei Recoltei*.

3 octombrie – Piatra Neamț - Teatrul Tineretului

Spectacol de folclor susținut de Ansamblul Folcloric „Floriciță de la Munte” al Centrului Cultural „Carmen Saeculare” în fața specialiștilor participanți la cea de-a III-a Conferință Națională de Psihogeriatrie „Diagnosticul speranței”.

26 octombrie – Piatra Șoimului

Manifestare etnofolclorică integrată Proiectului „Șezători în județul Neamț”, care își propune perpetuarea obiceiurilor satului românesc de altădată, fiind dedicat tinerelor generații.

● În perioada 18-29 octombrie, specialiști ai Centrului de Cultură „Carmen Saeculare” se deplasează în comunele Crăcăoani și Ghin-dăoani pentru a identifica și inventaria elementele de cultură tradiționale specifice acestora. Demersul face parte din Proiectul „Cercetare în județul Neamț”.

16 octombrie – Ciumani

Inaugurarea Casei Memoriale „Márton Áron”, înființată în parteneriat cu Asociația Umanitară pentru Sândominic „Márton Áron”.

18-24 octombrie – Miercurea-Ciuc

Zilele Picturii Maghiare.

● Pe parcursul lunii octombrie, se organizează, la Buia (județul Sibiu), o tabără internațională de artă fotografică.

Ialomița

7-8 octombrie – Slobozia

Festivalul-concurs Național al Tinerilor Interpreți „Ion Albeșteanu” - ediția a VII-a.

Iași

9 octombrie – Iași

Festivalul de Căntece și Jocuri Populare Tradiționale „Trandafir de la Moldova” - ediția a XLII-a. Participă formații de dansuri tradiționale, grupuri instrumentale și ansambluri folclorice din zona Moldovei.

Ilfov

7 octombrie - București - Sala „Savoy” a Teatrului „Constantin Tănase”

„La margine de București” - spectacol de divertisment susținut de copii pregătiți în cadrul CJCPCT Ilfov și artiști ilfoveni consacrați. Își dau concursul: Trupa de dans „Passitos” din Clinceni, coregraf Paul Șerban, Ansamblul de dansuri „Perinița” și Grupul de dansuri al Școlii din Dascălu, coregraf Liliana Comana, soliștii Mădălina Ciucu, Letiția Boroș, Miruna Popescu, Marius Văduva, Mărioara Man Gheorghe, Diana Radu Stan, Daniela Cristea, Adriana Guluțanu; regia: Cristina Stamate.

● Trupa de teatru a CJCPCT Ilfov întreprinde un turneu în comunele și orașele din județ, în perioada 10-31 octombrie, cu spectacolul „La margine de București”.

● În perioada 1-31 octombrie a.c., Centrul Cultural Ilfov pregătește Concursul Județean de Pictură, Grafică și Producții Literare „Condeie și penele ilfovene”, la care vor participa elevi din școlile și liceele din județ. Cele mai bune lucrări vor fi publicate într-un volum care va apărea în luna decembrie a acestui an.

Mihai Dascălu, premiat la American Art Awards

Premiul I la categoria Artă Naivă a concursului *American Art Awards 2010* a fost câștigat de Mihai Dascălu. Performanța pictorului naiv orădean este salutăată de către Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale.

În tabloul premiat la American Art Awards în acest an, numit „La ciuperci” („Mushrooms in the forest”), inginerul geodez, angajat al Consiliului Județean Bihor, se dezvăluie pe sine, fără instrumentele instrucției plastice, fiind un autodidact, produs al unei familii iubitoare de artă.

Mihai Dascălu s-a aflat în competiție cu artiști din America, Canada, Germania, Noua Zeelandă, Australia, Macedonia, Suedia, Belgia, Israel și Taiwan. Participanții au putut alege dintr-o gamă



Mihai Dascălu (Oradea, Bihor) — În oraș

Fotografie de Dănuț DUMITRAȘCU

largă de categorii: 42 de pictură, 8 de fotografie, sculptură, design de bijuterii și artă digitală.

Creațiile artiștilor au fost analizate de juriu doar din perspectiva impactului vizual, cv-urile concurenților fiind irelevante pentru acordarea premiilor. Reprezentanții a 25 de galerii de artă din Statele Unite ale Americii au deliberat promovarea artistului naiv român, pe timp de un an, în instituțiile de cultură, la colecționari și în galeriile de artă americane.

De la vârsta de 24 de ani, Mihai Dascălu se exprimă prin lipsa de prejudecăți a limbajului artei naive, pictând în ulei pe pânză lucrări prezentate la numeroase expoziții naționale și internaționale, pentru care a obținut importante premii, dintre care le amintim doar pe cele din anul 2009: *Premiul II* la Salonul Internațional de Artă Naivă (organizat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale) și *Premiul pentru Pictură „Doctor Ion Grigorescu”* la Salonul Național de Artă Naivă de la Pitești.

Artistul și-a rafinat atât viziunea, cât și mijloacele de exprimare plastică, fapt ilustrat și de Premiul I dobândit la American Art Awards, concurs cu o tradiție de 20 de ani.

Urmărim cu deosebit interes creațiile lui Mihai Dascălu prin care acesta comunică farmecul și prospețimea realității trecute prin filtrul sensibilității sale și care, prin valoarea lor artistică, înobilează zestrea culturală a românilor!

Anamaria STĂNESCU
Referent, CNCPCT

Toamnă la Chindie

În fiecare început de septembrie, vechea Cetate de scaun a Țării Românești, municipiul Târgoviște, e în sărbătoare. Zilele însoțite ale sfârșitului de vară și sărbătoarea Nașterii Sfintei Fecioare Maria, patroana spirituală a orașului, sunt pentru târgovișteni momente ce, an de an, sunt așteptate cu bucurie. Anul acesta un eveniment inedit a atras atenția unui număr important de târgovișteni, și nu numai, care, timp de o săptămână, au putut admira cum, „în joacă”, copiii pot

Salon Internațional de Fotografie Artistică, Pictură, Grafică și Sculptură Mică.

9-12 octombrie – Turcinești

Zilele Comunei Turcinești; cu acest prilej se lansează *Monografia* comunei.

10 octombrie – Motru

Deschiderea cursurilor Universităților populare din Gorj.

10 octombrie – Drăgotești

Ziua Recoltei: expoziție de produse tradiționale gorjenești și târg zonal al meșterilor populari.

14 octombrie – Târgu Jiu

„Luptele de la Podul Jiului”. Sub acest titlu se desfășoară un ceremonial religios și militar, evocare istorică și expoziție de carte.

14 octombrie – Bărbătești, Văgiulești, Stejari, Cătunele, Runcu, Padeș Nedei și hramuri de Sfânta Paraschiva.

15 octombrie – Țânțăreni

Masă rotundă și spectacole organizate cu prilejul *Zilei Internaționale a Femeii din Mediul Rural*.

17 octombrie – Rovinari, Țânțăreni

Ziua Recoltei: expoziții de produse tradiționale, legume, fructe, artă populară tradițională și spectacole de folclor.

17-21 octombrie – Târgu Jiu, localități din județ

Cursuri de dans popular gorjenesc - ediția a III-a; participă cursanți din țări ale Uniunii Europene. Partener al CJCPCT în cadrul acestui proiect: Asociația Culturală „Doina” din Rotterdam (Olanda).

22-24 octombrie – Târgu Jiu, Runcu

Festivalul Național de Umor „Ion Cănavoiu” - ediția a XVIII-a și Salonul Național de Caricatură - ediția a V-a.

26-28 octombrie – Târgu Jiu, localități din județ

Zilele Gorjului - complex de manifestări științifice și cultural-artistice prilejuite de sărbătorirea a 146 ani de administrație publică modernă în Gorj. În context: *Gala Premiilor pentru Excelență în Cultură* ale Consiliului Județean Gorj.

31 octombrie – Rovinari

Târgul Creatorilor Populari: expoziții cu vânzare de obiecte și produse tradiționale.

Harghita

8 octombrie-7 noiembrie – Miercurea-Ciuc

Curs de formare profesională - specializarea fotograf.

Galati

15-16 octombrie – Galați

Festivalul Național de Umor – ediția I - îi reunește pe unii dintre cei mai buni umoriști din țară (epigramiști, caricaturiști).

18 octombrie – Galați

Lansarea *Antologiei de poezie a Clubului OBLIO*.

22 octombrie-22 noiembrie – Galați

Salonul de Toamnă al Artelor Vizuale - expoziție de arte vizuale - pictură, sculptură, design, ceramică, artă decorativă. Lucrările expuse sunt realizate de elevii Școlii de Arte.

24 octombrie – Cavadinești

„Sărbătoarea Cântecului și Jocului Horincean” - festival de interpretare vocală și de dans popular. Organizatori: Primăria Comunei Cavadinești, în parteneriat cu Centrul Cultural „Dunărea de Jos”.

● În această lună, Centrul Cultural „Dunărea de Jos” lansează cartea poștală *Grigore Hagiu*.

Giurgiu

1 octombrie – Izvoarele

Spectacol de folclor de *Ziua Comunei Izvoarele*.

1 octombrie – Mironești

Spectacol de folclor organizat cu ocazia *Zilei Internaționale a Persoanelor Vârșnice*.

15 octombrie-21 noiembrie – Giurgiu, localități din județ

Festivalul Județean al Culturii Vlăscene.

22-23 octombrie – Giurgiu

Festivalul-concurs Național de Muzică Populară „Pe marginea Dunării” - ediția a XVII-a.

Gorj

1 octombrie – Târgu Jiu, Bustuchin, Țicleni, Țânțăreni

Ziua Internațională a Persoanelor Vârșnice - complex de manifestări omagiale.

2-3 octombrie – Crasna

Zilele Comunei Crasna și Întâlnire cu Fiii satului.

3-13 octombrie – Târgu Jiu, localități din județ

Tabăra Internațională de Arte Vizuale „GORJFEST” - fotografie artistică, film documentar, sculptură mică, grafică și pictură - ediția a V-a. În context:



**Lecție de pictură în Tabăra de creație „Toamnă la Chindie”,
Târgoviște, septembrie 2010**

învăța de la meșterii populari câte ceva din tainele meșteșugurilor tradiționale.

Astfel, în frumosul Parc al Mitropoliei s-a desfășurat *Tabăra de creație „Toamnă la Chindie”*, proiect care are ca obiective instruirea, educarea și recreerea copiilor prin intermediul meșteșugurilor tradiționale.

Evenimentul, organizat de către Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, prin Departamentul de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale, în parteneriat cu Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București, Primăria Târgoviște și Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița, s-a bucurat de un real succes, la această tabără participând un număr de aproximativ 80 de copii, părinți, bunici, cadre didactice etc.

Tabăra s-a desfășurat în perioada 6-12 septembrie 2010 și a fost structurată în opt ateliere, astfel: Vasile Moldoveanu - cioplitori în



Ucenicele Mariei Neamțu în tabăra de creație

lemn; Jorj Dimitriu - olărit și modelaj în lut; Maria Neamțu - țesut la gherghef; Sandu Ion - împletitură rachită; Petra Vasiliu - cusut și confecționat podoabe; Viorica Mărăcineanu, Ana Ioniță, alături de Elena Băniceru - pictura icoanelor pe sticlă; Valeria Fercal - ouă încondeiate.

Mășterii participanți s-au arătat entuziasmați de ideea organizării acestei tabere de creație. Maria Neamțu (Vulcana-Pandele, jud. Dâmbovița), dornică să le împărtășească copiilor tainele țesutului la gherghef, mi-a mărturisit din tot sufletul: „Este bine ca fiecare dintre noi să ne cunoaștem, de mici copii, tradițiile. Mai târziu, se învață mai greu. Îmi place când îi văd pe copii foarte interesați să afle mai multe despre obiceiurile străbune”.

În preajma meșterului răchitar Ion Sandu, câțiva copii s-au adunat parcă vrăjiți. Nu puțini au fost și cei care au încercat să împletească răchita. Urmăream cum copiii privesc cu mare atenție mâinile artizanului care împleteau meticuloș nuiielele, dând formă unor coșuri tradiționale. „Primul coș l-am făcut pe la 7 ani...”, le-a dezvăluit copiilor 'nea Ion Sandu.

ște, Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu”, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”, Societatea Scriitorilor Dâmbovițeni, Universitatea „Valahia” din Târgoviște. În cadrul manifestării au loc: lansări de carte, conferințe, mese rotunde, spectacole de teatru, premiera celor mai bune lucrări literare pentru secțiunile: proză, eseu, poezie, teatru, participante la concurs.

14 octombrie – Valea Lungă

Târg tradițional organizat anual de Sfânta Parascheva.

14-16 octombrie — Chișinău (Republica Moldova)

Aniversarea a cinsprezece ani de la înființarea Bibliotecii „Târgoviște” la Chișinău. Manifestarea cuprinde: lansări de carte ale scriitorilor români și basarabeni și donații de carte românească la biblioteci din Chișinău, Dochia, Sofia, Căușeni. Manifestarea este susținută de Consiliul Județean Dâmbovița, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Biblioteca Județeană „I. H. Rădulescu” și Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova.

28-30 octombrie – Târgoviște

Festivalul Național de Romante „Crizantema de Aur” - ediția a XLIII-a. Organizatori: Primăria Municipiului Târgoviște, Consiliul Județean Dâmbovița, Teatrul Municipal Târgoviște, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița.

● Cercetare de teren în comunele din județ - Pucheni, Malu cu Flori, Gemenea, Voinești, Văleni Dâmbovița -, localități în care se practică încă obiceiul *Aprinderii focurilor de Sfântul Dumitru*.

Dolj

7-14 octombrie – Desa

Sărindarul de obște: segmentul al treilea, *Spargerea Sărindarului* - obicei tradițional unic, specific numai acestei localități doljene.

21 octombrie – Craiova - Galeriile „Cromatic”

Vernisajul expoziției „Costumul popular în miniatură” a creatoarei populare Mihaela Tomescu, director al Căminului Cultural din Giurgița.

26 octombrie – Ghindeni

Ziua Comunei Ghindeni - sărbătoare populară tradițională.

● În perioada 4-31 octombrie a.c., se desfășoară, în comuna Gângiova și în satele aparținătoare, cercetarea etnofolclorică cu tema „Tradiția și creația populară în satul românesc contemporan”.

● Tariful din Gighera efectuează înregistrări audio, în perioada 15-16 octombrie, la Craiova, în Studioul CJCPCT Dolj.

reper ale cercetării contemporane, abordându-se următoarele subiecte:

- Cercetarea de teren - de la prospecție, la sinteză
- Aspecte ale valorificării
- Tendințe și perspective în cercetarea etnologică.

Aplicație de teren: Cluj - valori de patrimoniu imaterial.

Buzău

1 octombrie – Buzău

Manifestări dedicate Zilei Internaționale a Persoanelor Vârșnice.

10 octombrie – Brădeanu

Festivalul Crizantemelor - sărbătoare etnofolclorică. Totodată, în această zi se inaugurează Colectia de Artă Populară Brădeanu.

17 octombrie – Năeni

Serbarea folclorică „Glasul pietrei”.

Caras-Severin

3 octombrie – Gârliște

Spectacol susținut de Ansamblul Folcloric „Semenicul“ cu ocazia Sfințirii Bisericii ortodoxe din localitate.

8 octombrie – Grădinari

Festivalul de Dansuri Populare „Sanda Ionel Marcu” - ediția I.

15 octombrie – Glimboca - Oțelu Roșu

Festivalul de Folclor „Afilon Lațcu și Ioan Muntean“ - ediția a XIV-a.

Covasna

3-9 octombrie – Sfântu Gheorghe

Manifestări desfășurate sub genericul „Toamna culturală covășneană”. În cadrul acestora, marți, 5 octombrie a.c., Centrul de Cultură al Județului Covasna organizează sub genericul „Porți deschise” o conferință de presă, întâlnirea cu directorii așezămintelor culturale din județ, o expoziție de afișe și programe artistice, toate marcând inaugurarea noului sediu al instituției.

Dâmbovița

30 septembrie-2 octombrie – Târgoviște

Concursul Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor” - ediția a XLII-a. Organizatori: Consiliul Județean Dâmbovița, Primăria Municipiului Târgoviște, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Teatrul Municipal Târgovi-

Programul unei zile în tabără a fost complex. În prima parte a zilei, copiii lucrând în ateliere cu meșterii, iar în partea a doua, beneficiind și de o serie de surprize ca recompensă.

Astfel, pe miniscena amenajată în apropierea atelierelor au evoluat, în cele șapte zile de tabără, formații și ansambluri folclorice ale copiilor din județ. Lor li s-au alăturat actorii Teatrului Municipal Târgoviște, care au susținut spectacolul de teatru de păpuși „Fata babei și fata moșneagului”, adaptare după cunoscutul basm. De asemenea, copiii au fost cuceriti pe deplin de căsuțele de turtă dulce pe care le-au decorat cu zahăr și apoi le-au oferit celor dragi.

La finalul taberei, organizarea expoziției cu vânzare a încununat pe deplin această manifestare. Copiii, însoțiți de părinți și bunici, au organizat, cu sprijinul meșterilor, un adevărat Târg al obiectelor de artă populară și, astfel, cu puțin noroc, și-au întregit bugetul pentru începutul de an școlar.

Știut este faptul că bogăția tradițiilor, a faptelor de identitate culturală națională și locală trebuie să pătrundă cât mai aproape de sufletul copilului, rostul nostru, al specialiștilor, fiind fundamental în această privință. Mai mult, promovarea obiceiurilor, tradițiilor și meșteșugurilor în rândul copiilor conferă acestora identitate și apartenență la neam și astfel acest imens tezaur, cultura identitară, cu grijă valorificată și promovată, este adusă cât mai aproape de sufletul copilului, îmbogățindu-l.

Consider necesare astfel de „întâmplări” culturale prin care încercăm să creem la nivelul comunității, îndeosebi al celei din mediul urban, mici nuclee de viață tradițională, chiar dacă numai sub forma unui eveniment.

Pentru cei care au vizitat, dar și pentru cei implicați direct, meșteri, copii, bunici, părinți, cadre didactice, nostalgia unui timp pierdut „de pe vremea bunicii” a revenit în gesturi, în priviri, dar și pe buze pe toată durata acestei tabere, semn că valorile culturii identitare nu vor pieri așa cum ar crede unii...

Gabriela ȚOPA

Cercetător,

Centrul Județean de Cultură Dâmbovița

Fotografii din Arhiva Centrului Județean de Cultură Dâmbovița

Dansatorii din comuna Corbu - Olt în turneu la Burgas

În perioada 23-27 august 2010, în orașul Burgas din Bulgaria s-a desfășurat Festivalul Internațional de Folclor, sub deviza „Să prețuim moștenirea strămoșilor noștri și să o transmitem copiilor noștri”.

Ca urmare a selecției asigurate de specialiștii Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, a fost propus să participe la acest eveniment Ansamblul Folcloric „Mărțișorul” din comuna Corbu, județul Olt.

După ce a luat cunoștință de această propunere, Consiliul Județean Olt a hotărât ca Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Olt să organizeze la cel mai înalt nivel profesional pregătirea deplasării Ansamblului „Mărțișorul” atât din punct de vedere organizatoric, cât și din punct de vedere artistic.

Am respectat întocmai cerințele regulamentului de participare și am fost bine primiți la sosirea în orașul Burgas, beneficiind și de un translator. Programul artistic al ansamblului nostru a fost foarte bine



Dansatorii din comuna Corbu - Olt în turneu la Burgas (Bulgaria), august 2010

Bacău

5-6 octombrie – Bacău

Festivalul Național de Folclor „Ion Drăgoi”. În această perioadă, în centrul orașului se organizează expoziții de artă populară și de artă naivă. Manifestările se înscriu în Programul cultural-științific *Zilele Bacăului*.

9 octombrie – Balcani

Șezătoare cultural-artistică, care face parte din Programul „Conexiuni culturale”.

Bihor

2 octombrie – Oradea

Festival de folclor; participă formații artistice reprezentative din județ și din Ungaria.

8 octombrie – Oradea

„Gala tinerelor talente” - concurs județean deschis tinerilor soliști vocali de muzică cultă, populară și ușoară.

8-9 octombrie – Oradea

Expoziție de artă plastică.

18-31 octombrie – Beiuș

Expoziție de artă populară și artă plastică.

20-21 octombrie – Beiuș

Festivalul Național de Folclor „Cântă, cântă, gură scumpă” - ediția a IV-a.

31 octombrie – Beiuș

Zilele Culturii Beiușene. În context: Concursul „Varietăți bihorene”; participă formații artistice din localitățile: Beiuș, Budureasa, Pietroasa, Ceica, Ștei, Lunca, Vașcău.

București

16-17 octombrie – București - ARCUB

„Maeștrii chitarei” - festival de chitară clasică.

26-28 octombrie – Locația: Cluj-Napoca

● **Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale** organizează la Cluj-Napoca, ediția a XVII-a a *Colocviilor Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale*. Tema din acest an a colocviilor este *Cultura populară* -

Arad**1-4 octombrie** – Ineu**31 octombrie** – Sântana**Festivalul Dovleacului - serbări populare.**

1-8 octombrie – Arad

Manifestări dedicate *Săptămânii Educației*.**3 octombrie** – Peregu Mic**Kirchweih - sărbătoare tradițională slovacă.**

3 octombrie – Zimandu Nou

9 octombrie – Peregu Mare

Balul Strugurilor.

9-10 octombrie – Vânători

Zilele Satului Vânători.

14 octombrie – Craiva

Ziua Eroilor - manifestări dedicate eroilor din localitate.**14 octombrie** – Mănăștur - Vinga**Praznicul Bisericii Ortodoxe „Sfânta Parascheva” din localitate.**

14-17 octombrie – Curtici

„Curtici, cetate culturală” - *Zilele Orașului*.**17 octombrie** – Peregu Mare**Kirchweihul german - sărbătoare tradițională dedicată Bisericii Catolice.****24 octombrie** – Olari**Ziua Maghiarilor - suită de manifestări tradiționale.****31 octombrie** – Sântana**Festivalul Dovleacului - serbare populară.****Argeș**15-16 octombrie - Ștefănești - Centrul de Cultură „Brătianu”, Vila Florica
Concursul de Creație Poetică „Ion Pillat - Acolo unde-n Argeș” - ediția a V-a.

31 octombrie-15 decembrie – Pitești - Muzeul Județean Argeș

Expoziția Națională de Artă Naivă - ediția a XLII-a. Vernisajul expoziției are loc duminică, 31 octombrie, ora 12,00. Lucrările pentru expoziție, în număr de cel mult trei, pot fi trimise pe adresa: Muzeul Județean Argeș, str. Armand Călinescu, nr. 44, C.P. 110047, Pitești, jud. Argeș, până la data de 15 octombrie.



Taraful „Enache” din comuna Morunglav a asigurat acompaniamentul Ansamblului „Mărțișorul” la Festivalul Internațional de Folclor de la Burgas (Bulgaria)

apreciat și, nu în ultimul rând, Comitetul de organizare a remarcat disciplina și respectarea programului pe tot parcursul festivalului.

Alături de noi, la festival au mai participat colective artistice din țara-gază, din Serbia, Bosnia-Herțegovina, Slovacia, Turcia, Gruzia, Bașchiria (Federația Rusă) și SUA (un grup vocal-instrumental).

Ansamblul „Mărțișorul” a fost singurul care a avut o prezentă scenică variată și completă, prezentând dans de fete, dans bărbătesc, dans mixt și, bineînțeles, Călușul. Acompaniamentul de formulă tradițională - vioară, țambal mic și contrabas - a fost asigurat de Taraful „Enache” din comuna Morunglav, care a uimit publicul spectator prin execuția „la fir de păr” a unor melodii de pe Valea Dunării.

Materialul coregrafic din suita de fete este cules din comuna Ștefan cel Mare de pe malul românesc al Dunării, fapt care l-a determinat pe coregraful spectacolului de gală să deschidă seara cu fetele din ansamblul nostru.

Filonul autentic, asemănarea unor pași și a unor fragmente din linia melodică cu cele de dincolo de Dunăre au asigurat chiar din primele clipe aplauze pe toată durata evoluției.

Călușul din repertoriul Ansamblului „Mărțișorul” cuprinde figuri din zona Cotmenei (Colonești, Optași, Stolnici, Pădureți, Hârsești, Sârbii-Măgura); călușarii, prin vioiciunea și tinerețea lor, au reușit să fie atât de convingători, încât mulți coregrafi au crezut că sunt adevărați profesioniști.

Directorul Ansamblului „Mărțișorul” este nimeni altul decât primarul comunei, ing. Constantin Dinuț, un îndrăgostit permanent de folclor, în general, și de cel din zona comunei Corbu, în special.

Partea tehnică și artistică a fost asigurată de Diana Vâlcu, instructor, iar regia artistică și coregrafia de subsemnatul.

În încheiere, să mai amintim că Ansamblul „Mărțișorul” a primit o invitație din partea Ambasadei Bulgariei la București de a susține un spectacol în cadrul manifestărilor organizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă în luna decembrie a acestui an.

Nichita DRAGOMIRA

Consultant artistic, CJCPCT Olt
Fotografii din Arhiva CJCPCT Olt

Otopeni 2010: Festivalul Folcloric de Artă și Tradiție Populară Românească

Centrul Cultural „Ion Manu” al tânărului oraș Otopeni a găzduit, în zilele de 3-5 septembrie a.c., o inedită și complexă manifestare, sub deviza amintită prin titlu. La acest eveniment și-au adus contribuția formațiile proprii, împreună cu numeroși artiști, interpreți, meșteri populari și ansambluri folclorice din diverse zone ale țării, având ca invitați de onoare două trupe de gen din Grecia: Ansamblul Folcloric al Primăriei din Alexandria și Ansamblul Folcloric al Asociației Pontilor din Alexandria.

Agenda*

Alba

3 octombrie – Bucium

„Fefelega” - manifestări culturale organizate în parteneriat cu Biblioteca Județeană Alba la Expoziția etnografică din casa celebrului personaj din comuna Bucium.

3 octombrie – Cetatea de Baltă

Fiii satului - manifestare etnofolclorică.

6-10 octombrie – Alba Iulia

Festivalul Internațional de Teatru „Alba” 2010.

20 octombrie – Sălcuia

„Valer Butură la 100 de ani” - manifestări închinare etnografului român.

29 octombrie – Aiud

Festivalul Internațional de Film Documentar - ediția a VI-a.

● **Vineri, 1 octombrie a.c., demarează Proiectul „Interferențe culturale în arte și meșteșuguri tradiționale Alba - Cluj”, proiect finanțat de Consiliul Județean Alba în vederea organizării unor manifestări comune între județe.**

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

Numai tiji de busuioco.
Iar mai sus, la rămurele,
Numai tiji de ochesele.

După brad, se cântă:

Iară, Ioane, iară,
Ieși oleacă pân' afară,
S-auzi vitele cum zbiară.
Ele nu zbiară după fân, o,
Zbiară dup-al lor stăpân, o.
Iară, Ioane, iară,
Ieși oleacă până-n tindă
Și uită-te prin grădină,
Să vezi pomii cum suspină,
Cu crengile aplecate,
Numai cu lacrimi udate.
Cu crengile la pământ, o,
C-acum plec din al lor rând, o.

Când se pleacă de acasă cu
mortul, se spune:

Scoală, Ioane, scoală,
C-apucarăm de plecarăm -
Nici zâua bună n-o luarăm.
Sărmana băătura, o,
Cine mi te-o mătura, o,
Cocoșu' cu aripa, o,
Și vântul, când or bătea, o.

Iar când se ajunge în fața
bisericii, se cântă astfel:

Bucură-te, mânăstire,
Că frumos plocon îți vine;
Nu vine să văcuiască,
Ci vine să putrezască.
Deschide-te, raiule.
Închide-te, iadule.

La groapă (la cei morți tineri):

Pământ, pământ,
De-astăzi înainte
Mi-ai fi bun părinte.
Spinările mele
Pe brațile tale.

Pământ, pământ,
Să nu te grăbești, o,
Să mă putrezești, o,
Să te lași mai ușurel, o,
Că și eu mi-s tinerel, o.

Bate, Doamne, vânt, al mare,

Și du nourii la vale,
Țarina s-o spulbereze,
Trupul să mi-l ușureze.

(Informator: Călina Nae, 73
ani, 4 clase, casnică, din Padeș)

Dr. Iuliana BĂNCESCU
Cercetător științific II, CNCPCT
Fotografii de Iuliana BĂNCESCU



Ansamblul Folcloric „Perinița“ - Otopeni, jud. Ilfov

Fotografie din Arhiva Centrului Cultural „Ion Manu“ Otopeni

Capul de afiș al acestei ample manifestări l-a reprezentat Ansamblul Folcloric „Perinița” din Otopeni, formație emblematică a orașului.

Central Cultural „Ion Manu”, poate prea puțin cunoscut și mediatizat, dispune de un sediu modern, dotat cu tehnică de ultimă oră. Centrul beneficiază de o conducere tânără și entuziastă, calități dublate de un grup de metodiști specialiști, avându-l ca manager principal pe domnul Marian Ghenea, actor al Teatrului Odeon din capitală.

Aceste afirmații au ca argument constatările exprese în cele ce urmează. Complexitatea și valoarea agendei festivalului din Otopeni a fost asigurată, pe lângă Ansamblul local „Perinița”, de prezența unor formații consacrate, a unor interpreți ale căror nume nu mai au nevoie de comentarii: Ansamblul „Maria Tănase” din Craiova (dirijor: Nicu Crețu), Ansamblul „Baladele Deltei” din Tulcea (dirijor: Aurelian Croitoru), Ansamblul Folcloric „Rapsozii Bucureștilor” (director: Vasile Calofir), Ansamblul Folcloric „Dorul” din Pitești (dirijor: Marin Mihalcea), Orchestra „Marian Alexandru” din București, Ansamblul Folcloric al Primăriei din Alexandria și Ansamblul Folcloric al Asociației Pontilor (Grecia).

Din ampla listă a soliștilor vocali amintim câteva nume de referință: Mioara Velicu, Angelica Stoican, Constantin Enăceanu, rapsozii maramureșeni Florentina și Petre Giurgi și enumerarea ar putea continua.

Un comentariu special se impune legat de valoarea și prestația Ansamblului „Perinița” al Centrului Cultural „Ion Manu” din Otopeni -

Ilfov, având în structură componentele unei formații folclorice românești de gen: soliști vocali și instrumentiști, echipă de jocuri și obiceiuri populare și orchestră de acompaniament.

Echipa de dansuri și obiceiuri este condusă de doamna profesor-coregraf Liliana Comana, o persoană instruită și documentată al cărei talent se exprimă prin originalitatea modului de prezentare a folclorului autentic, în costume selectate cu grijă, în forme de prezentare adaptate la noua relație scenă-artiști-spectatori.

Încă de la înființare, în anul 1999, constituit din tineri cu vârste între 7 și 50 de ani, Ansamblul Folcloric „Perinița” a fost o prezență pe agenda artistică a țării și în turneele efectuate peste hotare, afirmându-se prin ținuta scenică, deopotrivă, prin preocupările de a valorifica cu profesionalism și dăruire cântecele, jocurile și obiceiurile naționale într-o diversitate scenografică și costumație proprii zonelor folclorice de obârșie (Oltenia, Muntenia, Banat, Maramureș, Ardeal, Bihor, Dobrogea).

Partitura muzicală a spectacolelor este susținută de o orchestră formată din instrumente clasice (vioară, acordeon, clarinet și contrabas) cărora li se adaugă cele populare (nai, țambal și fluier), mânuite de instrumentiști autodidacți, dar și școliți, având ca dirijor principal pe Lucian Goiană, secondat de vărul său, Marcel Goiană, ambii absolvenți ai Academiei Naționale de Muzică din București.

Solista vocală permanentă a ansamblului este Letiția Boroi, o tânără elevă de liceu care în paralel urmează și cursurile Școlii Populare de Artă din București, având ca profesoară pe cunoscuta solistă vocală Ana Piuaru.

Solista Letiția Boroi, înzestrată cu un talent nativ, cu o voce bine conturată, completată cu pasiunea și dragostea cu care abordează cântecele, doinele și baladele din zona folclorică a Munteniei, certifică apariția unei interprete autentice dintr-o vatră prea puțin cercetată și valorificată.

Cum era și firesc, având doi conducători muzicali titrați, toți membrii orchestrei sunt noțiști absolvenți sau cursanți ai unor școli de specialitate din capitală.

Domnul Marian Ghenea, actor ca formație profesională, entuziast conducător al instituției, în mod special dăruit folclorului și promovării acestuia la cote apreciabile privind autenticul și valoarea artistică, a atras în procesul realizării acestui crez, personalități din capitală,

și Dumnezeu și cu atât mai puțin făcând referire la Învierea cea de obște, singura nădejde adevărată pentru noi, cei muritori. Ele însele se prezintă sub forma unui ritual popular bine încheiat, care se performează în momentele esențiale ale ritului funerar, dublând ritualul creștin.

Redăm în continuare unele dintre textele care se cântă în localitatea Padeș din Gorj, unde am întâlnit un ritual deosebit al performării acestor cântece. Ne ajută cea care le cunoaște, învățate de la niște bătrâne din satul Călugăreni (Gorj), dar care nu le-a cântat de mai bine de 10 ani, Călina Nae (73 de ani, 4 clase, casnică).

Un cântec care „se cântă afară, pân’ a nu răsări soarele”:

*Zorilor, surorilor,
Nu pripireți ar zorire
Păna loane s-or gătire;
S-or găti, s-or despărtire.
Foc și de căscioara luiu
Și de nevăstuica luiu
Și de copilașii luiu
Și de strini și de veciniu
Și de lumea asta toată.
Voi, voi, voi, nevesteloru,
Nu vă rugați de noiu,
Vă rugați de sfântul soare
Să-și întindă razele
Să ia bruma di pe punte
Tanătu di pe pădure,
Că Ion pleacă azi din lume -
Dintr-o lume-n altă lume,
Une soare nu apune;
Dintr-o țară-n altă țară,
Une soare nu răsare.*

Apoi, „se bagă la mort și se cântă”:

*Firule, firule,
Fir de trandafir,*

*Ce mi-ai oletito,
De mi-ai împupito,
Că Ion mi-o crișito,
Că mai are-un gându.
Scrie răvășele
Arsă-n colțurile.
Îi foc să le trimeată
Pe la neamurile
Să vină și ele
Să-I plângă cu jăle.*

Apoi „a bradului”:

*Bradule, brăduțule, o,
Cine-ți da poruncit, o,
Din munte de-ai coborât, o,
Din munte, din loc petros, o,
Aicia la mâlciuoso.
Ion ni o crișito
Din munte de-am coborât, o.
El pe mine m-o mințit, o
Că mă sădește-n grădină,
Să-i țin vara de umbrire;
Vara să-i țan de răcoare,
Iarna să-i țan de viscoale.
Eu i-am cerut ca să-mi puie
Numai fumuri de tămâie
Iar mai sus, pe la mijloco,*



Cruci de pomană la răscruce - Turburea, jud. Gorj

că „dacă merge cotovaica, l-o dus bine; dacă nu, nu l-o dus bine” (Smaranda Isar, 82 de ani, 7 clase, fost lucrător CAP, Câlnic, jud. Gorj). Adică izvorul, pentru sufletul celui decedat, care se crede că este apa care-i ajunge pentru veșnicie. Sau că, dacă cotovaica merge lin, tot așa sufletul celui mort merge lin către rai. Dacă nu, atunci se încurcă la vămile văzduhului.

Frumoase credințe populare... Între ele strălucesc însă, sfidând timpul, cântecele care îl însoțesc pe mort în marea trecere „dintr-o lume-n altă lume”. Acestea vin să ușureze durerea familiei, dar și să asigure integrarea mortului în noua stare, amintind celor rămași despre oficierea ritualului funerar și mai ales de pomenile care trebuie făcute pentru a asigura trecerea și fericirea celui decedat în noua lume în care tocmai a intrat. Prin intermediul acestor cântece sunt, de asemenea, inițiați cei rămași în viață în tainele lumii în care a plecat mortul, pentru a o cunoaște, cu scopul alinării suferinței provocate de deces, dar și pentru a le aminti să aibă grijă de sufletul celui plecat dintre ei.

Aceste cântece prezintă totuși mai mult dimensiunea orizontală a morții, fără a se ridica, pe verticala creștină, la rai și iad, la judecată

printre care renumita interpretă Angela Moldovan și recunoscutul compozitor, folclorist și dirijor Constantin Arvinte, realizatorul aranjamentelor muzicale pentru jocurile populare, pentru soliștii vocali și instrumentiști ai ansamblului folcloric, precum și pentru suitele orchestrale.

Liantul acestui festival, aflat la cea de-a IX-a ediție, l-a constituit prezența Ansamblului Folcloric „Perinița” pe agenda celor trei zile de spectacole și concerte, manifestarea putând fi apreciată ca o autentică sărbătoare a folclorului românesc și ca o dedicație adresată locuitorilor orașului Otopeni.

Spectacolele susținute de formații recunoscute din țară și din Grecia au beneficiat de condiții tehnice frizând perfecțiunea: o scenă acoperită, dotată cu aparatură electroacustică modernă, spectatorii având la dispoziție scaune confortabile și suficiente pentru un public numeros.

Calităților artistice ale manifestării și condițiilor de confort, publicul s-a comportat și le-a răspuns ca la un concert simfonic: a răsplătit interpretii prin aplauze și ovații fără fluierături sau ieșiri deplasate. Spre satisfacția entuziaștilor spectatori, prin grija organizatorilor, repertoriile și programele artiștilor au fost întocmite cu grija de a exclude din acestea manelele, cântecele cu conținut îndoielnic, într-un cuvânt, fără momente de kitsch.

Prin valoarea sa artistică, festivalul și-a atins scopul propus inițial, acela de a aduce în existența concetățenilor momente de destindere și înnobilare, cu adevărat perle din milenara noastră creație folclorică.

Prezentarea spectacolelor a fost realizată de cunoscutul actor Văru' Săndel, în nota sa personală și cu verva-i bine cunoscută.

În cele trei zile ale festivalului propriu-zis, pe platoul din jurul Centrului Cultural s-a desfășurat un amplu și interesant târg cu produse artisanale și alimentare de casă, cu participarea unor renumiți meșteri populari din țară, având diverse specializări (broderie, sculptură în lemn, icoane pe sticlă, țesături ș.a.).

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU,
Etnomuzicolog

Cercetare aplicată

Proiect CNCPCT: *Elemente de patrimoniu imaterial în obiceiurile vieții de familie*

„Ale mortului, din Gorj”, astăzi

Obiceiurile de înmormântare din județul Gorj par a nu oferi specialistului un teren prea tentant pentru studiu. Poate prea multe locuri comune, prea multe lucruri spuse, nume prea mari care s-au exprimat în acest domeniu.

Cu siguranță însă, cercetătorul contemporan poate observa dinamica unui fenomen care se stinge treptat, în sensul dispariției *Zorilor*, *Bradului* și a altor cântece rituale care fac faima locului. Tradiția se mai conservă încă parțial, existând și localități în care nici măcar memoria bătrânilor nu a mai putut reconstitui cântece care răsunau altă dată, la ivirea zorilor, când murea cineva din comunitate. De asemenea, am putut observa performarea parțială a ritualului, în sensul cântării de către o singură femeie, iar nu de grupul celor trei, așa cum prevede tradiția.

S-au păstrat în schimb, nealterate, o mulțime de rituri postliminare, cum ar fi căratul apei, cinci sau șapte săptămâni după ce moare omul. Practicat de copii sau, în mod excepțional, de o femeie bătrână, curată, și acest ritual a suferit unele modificări. Conform tradiției, copilul trebuie să se trezească dis-de-dimineată, să



Coș cu ofrande funerare - Novaci, jud. Gorj, iunie 2010

dea apa de pomană femeii (familiei) alese, apoi să se pregătească pentru școală sau alte treburi pe care le mai are de făcut.

De asemenea, un ritual la care gorjenii țin mult este cel al *Slobozitului izvorului*, practicat la o apă curgătoare, la împlinirea a cinci, șase sau șapte săptămâni de la moartea omului, în funcție de localitatea unde se performează obiceiul. Tradiția este păstrată cu sfințenie și chiar amplificată, dat fiind că oamenii din ziua de astăzi au posibilități materiale mai mari decât în trecut. Astfel, la apa curgătoare se adună un alai format din familia celui decedat, copilul care a cărat apa și alți membri ai comunității, care asistă și care vor primi milostenie pentru sufletul mortului. Se întinde o pânză albă pe malul râului, peste care copilul toarnă atâtea căni cu apă câte găleți a cărat, numărând câte una. În acest timp, cineva de-al casei taie câte o bucătică din toiagul „din botă de alun” pe care copilul a făcut câte o scrijelitură pentru fiecare găleată dusă.

Pe malul apei se pun lumânări pentru sufletul celui decedat. De asemenea, se dă drumul, unde este apa mai lină, unei „cotovaice din dovlete” în care se pun, în cruce, lumânări, tămâie și bani. Se crede

**MINISTERUL CULTURII
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

www.traditionalnet.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: **Oana Gabriela PETRICĂ - director adjunt**

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • **Dănuț DUMITRAȘCU**

Elena GAVRILUȚIU • **Mirela PARASCHIV**

Producție și difuzare: **Mariana COMAN**

Coperta I - **Camelia CIOBANU (Reșița, Caraș-Severin) -
Folclor bănățean - Salonul Internațional
de Artă Naivă, ediția a X-a, 2009**

Fotografie de Marian Coporan

Coperta IV - **Podoabe și costume populare din Maramureș**

Fotografie din Arhiva CNCPCT,
autor: Emanuel Pârnu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: **Anca Cristina VERGULESCU**



**Valer GĂLAN (Leșu, Bistrița-Năsăud) - Se pornesc cazanele -
Salonul Internațional de Artă Naivă, ediția a X-a, 2009
(organizator: CNCPCT)**

Fotografie de Marian Coporan

Mulțumim tuturor colaboratorilor pentru sprijinul acordat
și așteptăm în continuare informațiile și articolele dumneavoastră
pentru *Buletinul Informativ*.
